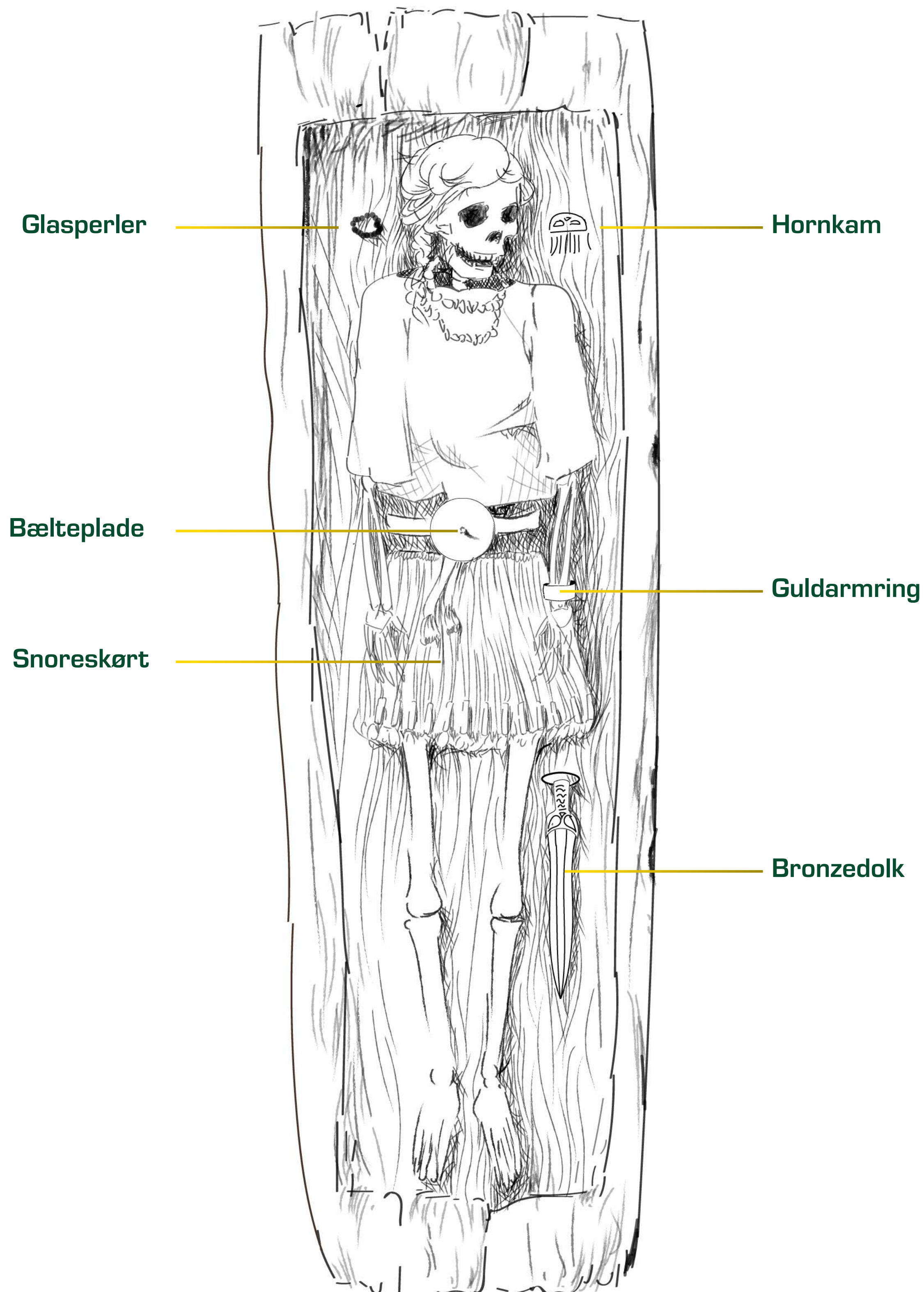

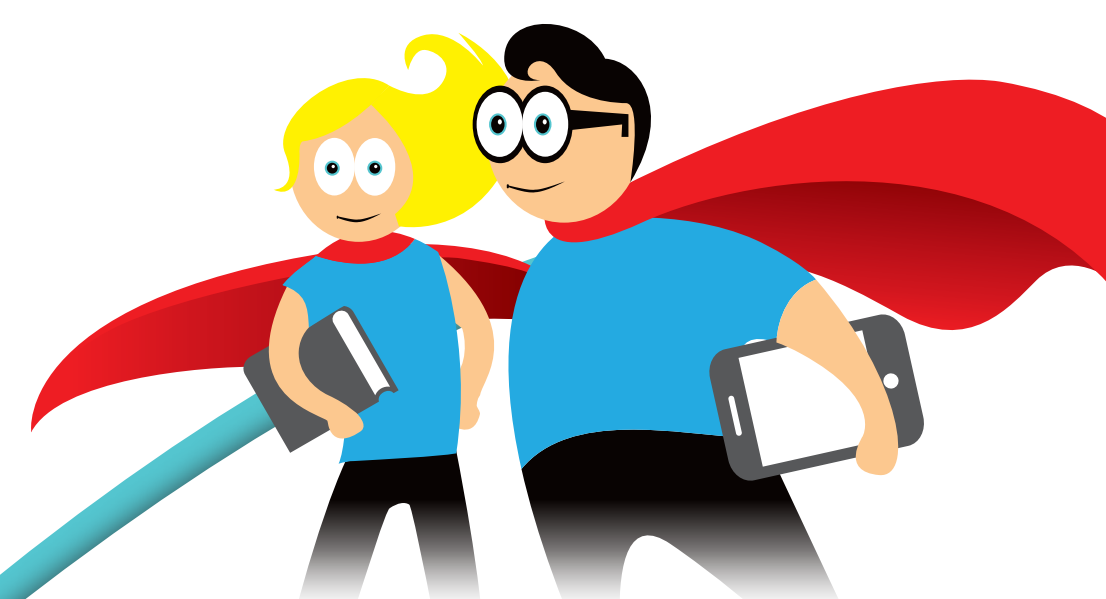
SKITSETEGNING OVER FUNDET

Herunder kan du se, hvilket syn der mødte arkæologerne, da de startede udgravningen.

Arkæologerne kunne se, at:

- Hun havde langt, flettet hår
- Hun var ikklædt vævet uldtøj
- Hun bar et snoreskørt
- Hun havde en bælteplade bundet rundt om livet
- Hun havde en guldarmring om venstre arm
- Ved hendes højre side lå glasperler
- Ved hendes venstre side lå en bronzedolk og en hornkam.

STRONTIUMANALYSE

Strontiumanalyse er en metode til at undersøge organisk materiale, eksempelvis hår fra enten mennesker eller dyr. I verden omkring os findes grundstoffet strontium i det, vi drikker og spiser. Og når vi har spist eller drukket noget, sætter strontiummet sig i vores hår og tænder.

I forskellige landområder findes forskellige strontiumniveauer ($^{87}\text{Sr}/^{86}\text{Sr}$), hvilket vil sige, at man kan se forskel på menneskers hår, når de har spist gulerødder fra enten Danmark eller England.

Forskellige landområders strontiumniveauer er stabile over tusinder af år, hvilket vil sige, at vi kan lave strontiumanalyser på hår og tænder fra bronzealderen. Det har vi gjort på Nationalmuseet – og fundet vilde resultater.

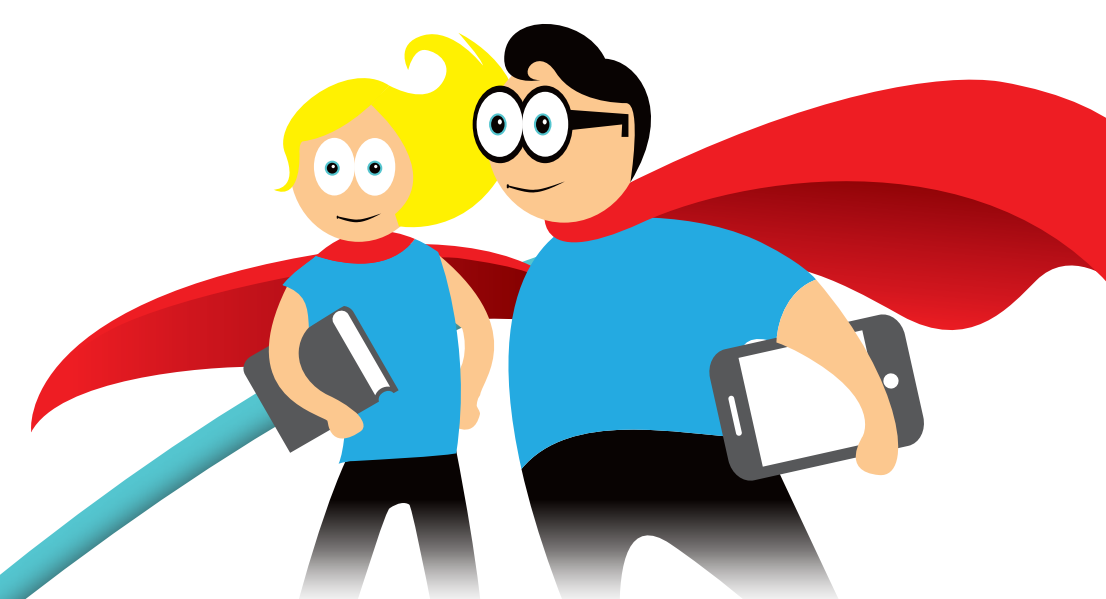
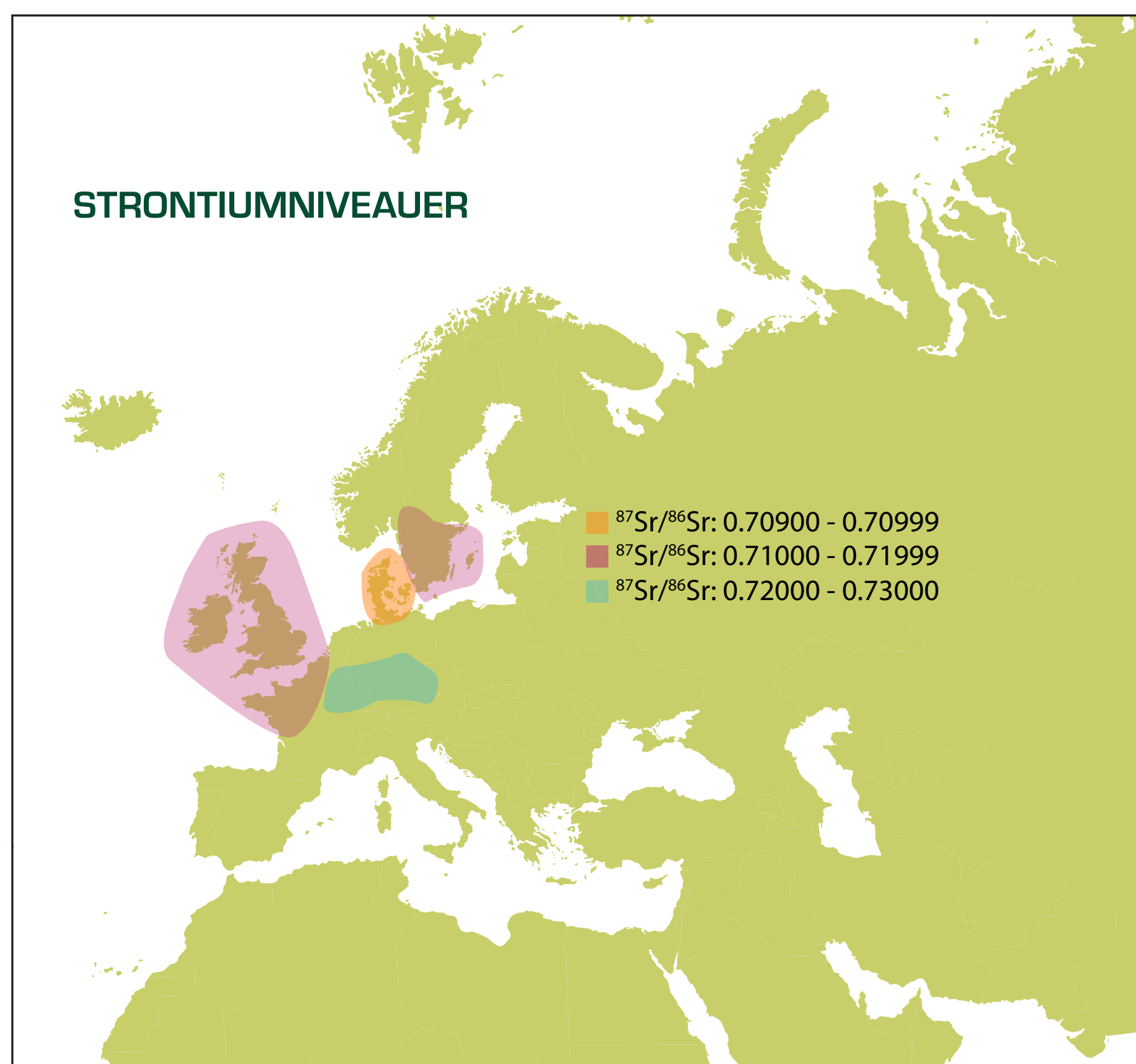
På baggrund af strontiumanalysen af Moldstrupkvinden fremkommer en række tal. På strontiumkortet og -tabellen kan du afkode, hvor Moldstrupkvinden har været i sit liv og hvornår.

STRONTIUMTABEL

Resultater fra strontiumprøve fra Moldstrupkvinden

Prøve	Beskrivelse	Materiale	$^{87}\text{Sr}/^{86}\text{Sr}$
1	Tand	Tandemalje	0.72405
2	Hår, ved hovedbund, 4 cm	Hår	0.70982
3	Hår, midterste del, 4 cm	Hår	0.72255
4	Hår, yderste del, 4 cm	Hår	0.70984
5	Tråd fra bluse	Uld	0.71187
6	Tråd fra snoreskørt	Uld	0.71190
7	Kam af ben	Oksehorn	0.70992

STRONTIUMKORT

DM i Fagene

#destoltenørder dmifagene.dk

HANDELSVEJE

I bronzealderen fungerede de europæiske floder som hovedveje gennem landskabet. Man brugte vandet til at sejle på, da floderne var nemme at navigere efter i en verden uden landkort. Områder, hvor flere floder mødte hinanden, var knudepunkter for handelsvejene.

BEGRAVELSE

Når mennesker døde i bronzealderen, var det almindeligt, at man brændte ligene. Der blev dog også opført gravhøje, hvilket indebar et stort forbrug af energi og ressourcer. Gravhøjen blev bygget af græstørv, og i det våde, iltfattige miljø inde i gravhøjen skete der ingen forrådnelse. De døde og deres dragter blev på den måde bevaret til i dag.

Den døde blev begravet i en udhulet stamme af egetræ. Kisten var foret med oksekind. Formentlig var det kun personer fra samfundets ledende slægter, der blev begravet i gravhøjene. Det havde betydning at være tættere på himlen. Ved at lægge kostbare smykker, våben og redskaber med i graven markerede de efterladte, at her lå en person med høj status. Den ulighed, der havde hersket i livet, bestod fortsat i døden.

DM i Fagene

#destoltenørder dmifagene.dk

BRONZE

Bronze er et kunstigt metal, som består af tin og kobber. Import af metal blev vigtig for Danmark i bronzealderen og de slægter, som knyttede forbindelser til de metalproducerende lande sydpå, opnåede magt og rigdom. Det var svært at fremstille genstande i bronze, og fremstillingen var derfor lagt i hænderne på specialister.

Dolken, som du ser her, er fremstillet af bronze. Da bronze er sammensat af de to metaller kobber og tin, er det et stærkt materiale. Begge metaller måtte man skaffe fra udlandet. Efterspørgslen på bronze kan være en af grundene til, at skibet fik så stor betydning i bronzealderen.

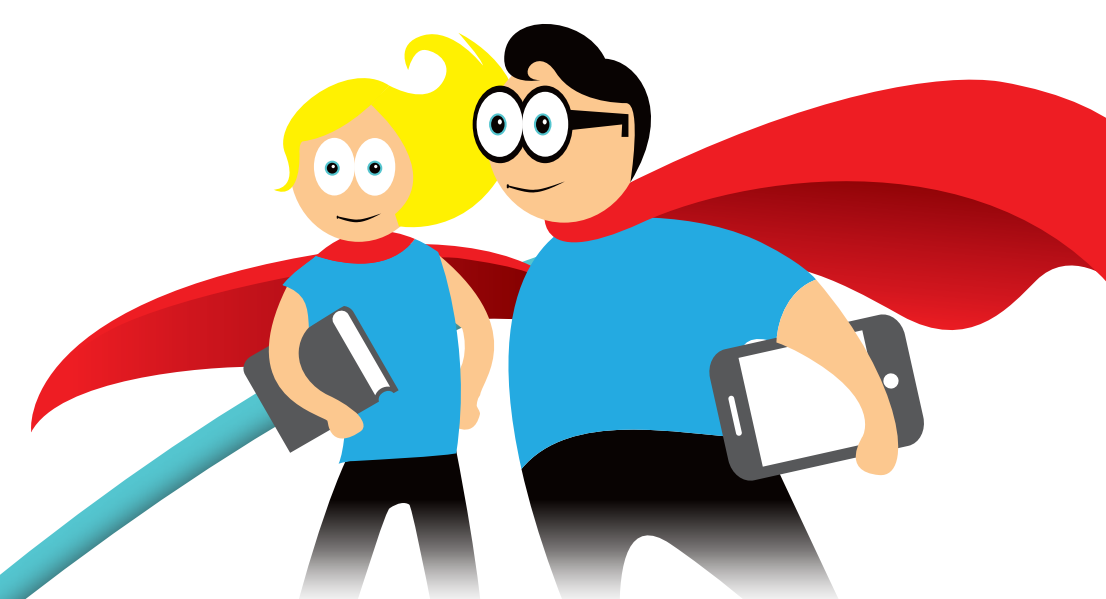
BÆLTEPLADE

Mens en mands høje status blev markeret af sværdet eller dolken, blev en kvindes høje status markeret af bæltepladen. Det har været diskuteret, om det viste en stigende status for kvinden selv, eller om de værdifulde smykker blot markerede mandens investering i kvindens pynt. I de rigeste kvindegrave med flest smykker og en stor bælteplade finder man ofte også en dolk med et rigt udsmykket greb (der ellers hørte til mandens udstyr). Dette kunne pege i retning af, at kvinden selv i visse tilfælde kunne have magt og status. Bæltepladen, som er fremstillet af bronze, sad foran på maven og havde en spids i midten. Bevæges den blanke bælteplade i sollys, reflekterer den lyset og virker selv som en sol. For bronzealderens soldyrkere kan denne effekt have haft en særlig betydning.

BEKLÆDNING

Kvinder var klædt i korte kropsnære bluser. Om kroppen kunne man vikle et stort sammenstykt stykke stof, som blev båret på forskellige måder. Nogle bar en dolk i bæltet. Smykker var en vigtig del af kvindens dragt. Kvinder gik også med korte skørter. Moldstrupkvinden blev eksempelvis begravet iført bluse og snoreskørt.

Snoreskørtet blev båret gennem hele bronzealderen, formentlig af kvinder med høj status. Kvinderne fra de velhavende familier havde bronzerør på snoreskørterne, som klirrede, når de dansede. Bronzerør fra snoreskørter har man fundet i ca. 50 fund fra Danmark og Sverige. Snoreskørtet kan have været båret af bronzealderens kvinder ved bestemte lejligheder, fester og kulthandlinger.

HORNKAM

I bronzealderen fremstillede man også ting, der ikke var lavet af bronze. Et eksempel er denne hornkam i okse. Den kan vise, at personlig hygiejne var værdsat; man plejede sit hår.

GULDARMRING

Store mængder guld nåede Danmark i bronzealderen. Det ved vi fra mængden af guldfund. I bronzealderen blev guld især udvundet på Balkan, i Karpaterne, på den Iberiske Halvø og i Irland. Gullet blev bl.a. brugt til armringe og spiralringe. Guld var ikke alene det mest værdifulde metal, det var også solens glød.

GLASPERLER OG RAV

I Norden handlede vi typisk med rav og skind, mens de i Syden ofte handlede med glasperler.

